

สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์”
ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

Present and desirable state of Educational Institutional Administration in "School as a learning community" of primary schools in Tedsaban 2 Watklang Tummawas School

นางสาวนันท์นิชา ดิษฐูปาณิชย์*

Nannicha Ditphanich

อ.ดร.ธีรภัทร กุโลภาส**

Dhirapat Kulophas, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีประชากรเป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ผู้ให้ข้อมูลเป็นประชากรทั้งหมด จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ กรอบแนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีองค์ประกอบของระบบกิจกรรม 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลัง (Collaborative Learning) 2. ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) 3. การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่น (Parental and Community Involvement) และ การบริหารโรงเรียนด้วยหลักวงจรคุณภาพ PDCA

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในภาพรวมและรายองค์ประกอบทุกองค์ประกอบปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติ สภาพที่พึงประสงค์ สูงกว่าสภาพปัจจุบัน เมื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็นด้วยค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ จากการบริหารโรงเรียนด้วยหลักวงจรคุณภาพ PDCA ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ด้านการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (Act) ($PNI_{Modified} = 0.328$) รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) ($PNI_{Modified} = 0.327$) ด้านการดำเนินงาน (Do) ($PNI_{Modified} = 0.316$) และ ด้านการวางแผน (Plan) ($PNI_{Modified} = 0.296$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละองค์ประกอบพบว่า ทั้ง 3 องค์ประกอบ ในภาพรวมมีค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified} = 0.320$) ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชน มีค่า ($PNI_{Modified} = 0.360$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม รองลงมา คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู ($PNI_{Modified} = 0.349$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม และ ข้อที่มีความต้องการจำเป็นต่ำกว่าค่าเฉลี่ย $PNI_{Modified}$ ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลัง ($PNI_{Modified} = 0.258$)

* นิสิตมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail Address: Nannicha.D@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชา บริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย E-mail Address: dhirapat.k@g.chula.edu

Abstract

The aims of this mixed methods study was to study the current situation, desirable state and needs of Teddsaban 2 Watklang Tummawas “Siriuppatam” School based on the concept of a school as a learning community. Data were collected from the administrator and every teacher in the school. The research instrument was a questionnaire. Data analysis consisted of frequency, percentage, mean, standard deviation and PNI_{Modified} index. The concept was that the school serves as a learning community. There are three components of the activity system: 1. collaborative learning, 2. professional learning community (PLC), and 3. parental and community involvement and school management with demming cycle (PDCA).

The research found that overall current status and desirable state of the administration of Teddsaban 2 Watklang Tummawas “Siriuppatam” School based on the concept of a school as a community of learning in every component of the practice was at a high level. The average of the desirable state of practice was higher than the current state. In order to sort the required needs with the PNI_{Modified} index of the school administration with the demming cycle (PDCA) as a school learning community, it was found that the most demanding aspects were the implementation of audit results, improvement and development with Act PNI_{Modified} = 0.328, PNI_{Modified} = 0.327, PNI_{Modified} = 0.316, and PNI_{Modified} = 0.296, respectively. When considering each of the components, it was found that the three components in the overall need were d(PNI_{Modified} = 0.320) with the highest demand. Participation in parental and community-based learning (PNI_{Modified} = 0.360) was higher than the mean, followed by the professional learning community of teachers. (PNI_{Modified} = 0.349) was higher than the mean and thus required less than the PNI_{Modified} mean (PNI_{Modified} = 0.258).

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง / ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ / การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชน

KEYWORDS: COLLABORATIVE LEARNING/ PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY/ PARENTAL AND COMMUNITY INVOLVEMENT

บทนำ

ปัจจุบันประเทศต่างๆทั่วโลก รวมไปถึงในภูมิภาคทวีปเอเชียกำลังเปลี่ยนแปลงการศึกษาภายในโรงเรียนให้พร้อมสำหรับสังคมในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การปฏิรูปโรงเรียนให้พร้อมรับกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อปฏิรูปโรงเรียนในรูปแบบของศตวรรษที่ 21 ให้เกิดขึ้นจริง (ซาโต มานาบุ, 2559) ทำให้รูปแบบการจัดการศึกษารูปแบบเดิมกำลังเปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ที่แท้จริงหรืออยู่ในโลกความเป็นจริงมากขึ้น (วิจารณ์ พานิช, 2555) เป็นที่มาที่ทำให้เกิดแนวความคิดทางการศึกษาต่างๆ เพื่อที่จะนำมาพัฒนาระบบการศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เช่นเดียวกันกับในประเทศไทยที่กำลังพัฒนาการศึกษาภายในประเทศอย่าง

ต่อเนื่อง ให้ตามทันโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะต้องเปลี่ยนแปลงทั้งแนวคิด เป้าหมาย และ ระบบการบริหารจัดการ โดยเรื่องสำคัญที่จะต้องปฏิรูป คือ พัฒนาครูทุกคนในสถานศึกษาทุกแห่งให้มีคุณภาพสูงขึ้นในระดับใกล้เคียงกัน เพื่อจัดการศึกษาที่ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ทำให้นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั้งประเทศให้พัฒนาศักยภาพของแต่ละคนได้อย่างเต็มที่และสนองกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและสังคมได้ (วิทยากร เชียงกุล, 2559) และถึงแม้ว่าในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยจะยังไม่เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนในภาพรวม สังเกตได้จากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านภาวะวิเคราะห์ของนักเรียนไทยอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำมาก ในขณะที่ข้อสอบในปัจจุบันเน้นการท่องจำเป็นส่วนมาก (ดวงจันทร์ วรคามิน, 2559) แต่การขับเคลื่อนองค์กรตามแนวคิดทางการศึกษาต่าง ๆ นั้น ถือเป็น การเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงที่ดี ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงจะต้องไม่ทิ้งรากเหง้าทางวัฒนธรรมเดิมของตนเองตามบริบทของแต่ละสังคม และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนในโรงเรียนที่จะช่วยกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความเจริญทัดเทียมนานาชาติ พร้อมรับกับการเป็นโรงเรียนในศตวรรษที่ 21

นอกจากนี้นโยบายทางการศึกษาของประเทศ (ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2559) ยังได้กำหนดทิศทางการปฏิรูปการศึกษาไทยในปัจจุบันและอนาคตโดยมีประเด็นหลักที่น่าสนใจเกี่ยวกับทางการศึกษาดังนี้ 1. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ 2. การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และยกระดับมาตรฐานทางการศึกษา 3. พัฒนาครู และ 4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพตามแนวคิดใดก็ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กล่าวว่า จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายๆฝ่าย โดยเฉพาะ “ผู้บริหาร” ผู้ที่เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้เดินหน้าไปในทิศทางต่างๆ ซึ่งโรงเรียนจะพัฒนาไปในทิศทางที่ประสบผลสำเร็จหรือไม่สำเร็จนั้นผู้บริหารคือผู้ที่คอยดำเนินการให้ความเป็นไปเหล่านั้นเกิดขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีทั้งความรู้และวิสัยทัศน์ในการบริหารโรงเรียนเพื่อที่จะมุ่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ซึ่งถือเป็นผลผลิตของโรงเรียนที่สำคัญที่สุด เมื่อผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนานักเรียนที่มุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว โรงเรียนนั้นย่อมได้รับความไว้วางใจมากขึ้นจากชุมชนและผู้ปกครองอย่างแน่นอน จากนั้นนโยบายและพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าว ทำให้เห็นว่าโรงเรียนจะต้องสร้างระบบและปฏิรูปการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรมให้มากยิ่งขึ้น จากนั้นนโยบายข้างต้นชี้ให้เห็นว่ากุญแจสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้เดินไปตามแนวคิดทางการศึกษาต่างๆย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้ง “ผู้บริหาร” และ “ครู” ผู้ซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญที่จะจัดการศึกษาให้พร้อมรับกับการพัฒนานักเรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งครูจะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกทางการศึกษาให้กับเด็กมากขึ้น ไม่ใช่ผู้สอนหน้าชั้นเรียนแบบเดิมอีกต่อไป หากจะพัฒนาโรงเรียนให้เดินหน้าไปในทิศทางเดียวกัน ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ครูมีวิสัยทัศน์ร่วมกันกับผู้บริหารด้วย เพราะถ้าหากวิสัยทัศน์หรือความต้องการของคนในองค์กรมีความแตกต่างกัน ไม่เดินหน้าไปพร้อมๆกัน หรือต่างฝ่ายต่างทำโดยไม่สนใจรับฟังซึ่งกันและกัน ก็มีโอกาสนำไปทำให้โรงเรียนพัฒนาทันกับความต้องการของสังคมได้ ทั้งยังจะต้องคอยแก้ปัญหาเฉพาะในองค์กรจนลืมสิ่งที่สำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เดินไปตามนโยบายสูงสุดในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ดังนั้นครูเองจึงควรได้รับการพัฒนาให้เกิดความเชี่ยวชาญทางการศึกษา มุ่งผลในการพัฒนานักเรียนหรือทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ เพื่อที่จะเป็นผู้ขับเคลื่อนการศึกษาของโรงเรียนให้เดินไปตามวิสัยทัศน์ขององค์กรที่มีร่วมกัน

แนวคิดทางการศึกษา หรือ แนวคิดในการบริหารองค์กรทางการศึกษานั้นมีหลายแนวคิดที่จะนำไปให้โรงเรียนพร้อมรับมือกับการเป็นโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 แต่มีแนวคิดหนึ่งที่มีจุดเริ่มต้นจากการสร้างวิสัยทัศน์และปรัชญาพื้นฐานก่อนนั่นคือ แนวคิด “โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้” หรือ School as a Learning Community ชาโต มานาบุ (2559) กล่าวว่า ลักษณะเด่น 4 ประการ ที่เป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้ “โรงเรียน

ในรูปแบบของศตวรรษที่ 21” ประสบความสำเร็จ ได้แก่ 1. การรับมือกับสังคมที่มีรากฐานความรู้ 2. การรับมือกับสังคมของการอยู่ร่วมกันที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรม 3. การรับมือกับสังคมที่มีความเสี่ยงเรื่องช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน และ 4. การรับมือกับสังคมเมืองที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้จะมีความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคล 3 กลุ่มด้วยกันโดยมีมุมมองตามแนวคิด ดังนี้ สำหรับเด็ก หรือ นักเรียน คือ โรงเรียนที่ช่วยอบรมให้ความรู้ สำหรับครู คือ สถานที่ที่ให้การอบรมและการเรียนรู้ในฐานะผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาสำหรับผู้ปกครองและชุมชน คือ โรงเรียนเป็นที่ที่ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมหรือให้ความร่วมมือในการปฏิรูปโรงเรียน ทั้งนี้การเตรียมความพร้อมสังคมสำหรับระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นภารกิจส่วนรวมของโรงเรียนซึ่งจะสามารถเกิดขึ้นจริงได้ด้วยวิสัยทัศน์และปรัชญาที่มีร่วมกัน การปฏิรูปโรงเรียนเพื่อให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยโครงสร้างระบบกิจกรรมทั้งหมดสามส่วน ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน (Collaborative learning) การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงาน (Collegiality) และชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) สุดท้ายคือ การเข้าร่วมเรียนรู้เพื่อการปฏิรูปของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่นซึ่งระบบกิจกรรมทั้งสามส่วนนี้เป็นระบบที่ทำให้ปรัชญาและวิสัยทัศน์มาอยู่ในรูปแบบของกิจกรรมประจำวันของนักเรียนและครูอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังเป็นการติดตั้งเครื่องมือเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ อย่างเป็นธรรมชาติอีกด้วย

นอกจากนี้ (Donald G. Mulligan, 2016) ได้ศึกษาเรื่อง ความสามารถในการรับรู้ของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ขององค์กร (Teacher and School Administrator Perception of their Learning Community) ผลการวิจัยนี้ได้สนับสนุนวัฒนธรรมการศึกษาแบบร่วมมือรวมพลัง และความสำเร็จของนักเรียนในระดับสูงที่เชื่อมโยงกัน ความพยายามในการร่วมมือรวมพลังภายในชุมชน ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้บริหารอาจจะมีมุมมองหรือการรับรู้ตามแนวคิดนี้ในรูปแบบที่มีความแตกต่างจากครูที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ ดังนั้นความหลากหลายนี้จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้องค์กรต้องมีการกำหนดเป้าหมาย หรือพันธกิจที่ชัดเจนร่วมกัน เพื่อที่จะได้พัฒนาองค์กรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยผ่านแนวคิดในการจัดการศึกษาต่างๆ ซึ่งบุคลากรทั้งหมดในองค์กร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน รวมไปถึงผู้ปกครอง จึงต้องมีความร่วมมือรวมพลัง การแบ่งปัน และการรับฟังซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย จึงจะเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้ในทุกส่วน

ในขณะเดียวกันโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางห่มมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ยังขาดนโยบายที่เข้ามารองรับกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในศตวรรษที่ 21 รวมถึงรองรับนโยบายของรัฐบาล จึงควรมีแนวคิดทางการศึกษามาสนับสนุนและช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนานักเรียนได้เต็มศักยภาพ ทั้งนี้จากข้อมูลจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ได้ให้ข้อเสนอแนะและจุดที่ควรพัฒนาของโรงเรียนระบุว่า โรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางห่มมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” มีบุคลากรครูที่จบไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สอน จำนวนหลายอัตรา เป็นเหตุให้บุคลากรครูจำนวนหนึ่งขาดความรู้ความเข้าใจเฉพาะทางในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับระดับชั้นนั้นๆ โดยจุดที่ควรพัฒนาของครูนั้นคือ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย และให้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก ร่วมกันประเมิน และนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาเด็ก สำหรับบุคลากรครูควรได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันจากเพื่อนร่วมงาน จากข้อมูลที่ได้กล่าวมานี้จำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนควรได้รับการปฏิรูปการบริหารภายในโรงเรียนในทุกด้านอย่างเป็นระบบ เนื่องด้วยการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางห่มมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” นั้นได้ใช้หลักการบริหารตามวงจรคุณภาพเดมมิง หรือ PDCA เข้ามาบริหารงาน และมีความสอดคล้องกับกระบวนการในการสร้างระบบกิจกรรมที่ทำให้เกิดโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ จึงควรเพิ่มเติมแนวคิดในการพัฒนาชุมชนแห่งการ

เรียนรู้ของทั้งนักเรียน ครู และผู้ปกครองและชุมชนเข้าไป เพื่อบริหารจัดการระบบของโรงเรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับนักเรียนทุกคนอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ การบริหารโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้จึงควรได้รับการสนับสนุน และสร้างความเข้าใจที่ตรงกันจากผู้บริหารและครูซึ่งเป็นผู้ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างยั่งยืน และสามารถขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนตามแนวความคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ตามแนวคิด ให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารโรงเรียนตามแนวคิด “โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้” ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทวมมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ตามแนวคิด “โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้”

การทบทวนวรรณกรรม

จากงานวิจัยฉบับนี้มีสาระสำคัญตามองค์ประกอบของโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ หรือ School as a learning community ดังนี้

โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ โรงเรียนที่มุ่งเน้นการสร้างวิสัยทัศน์ที่ทำให้เด็กทุกคนได้รับสิทธิในการเรียนรู้และมีโอกาสในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงขึ้น ผ่านบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีอิสรภาพ รับฟังซึ่งกันและกัน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับครู ครูกับครู และผู้บริหารกับครู และปรัชญาพื้นฐานที่เปิดกว้าง ไม่แบ่งแยก และมีความเป็นเลิศทางการเรียนรู้ของบุคลากรในองค์กร ผ่านระบบกิจกรรม 3 ส่วน ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน(Collaborative Learning) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู (Professional Learning Community) และ การเข้าร่วมเรียนรู้เพื่อการปฏิรูปของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น (Parental and Community Involvement) เพื่อเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนานักเรียนทุกคนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันแบบร่วมมือรวมพลัง ทั้งในมิติของผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองหรือชุมชน อย่างเต็มศักยภาพและใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข นำไปสู่การสร้างโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยระบบกิจกรรม 3 ส่วนนั้นจะเข้ามาอยู่ในรูปแบบกิจกรรมภายในโรงเรียนอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (Collaborative Learning) คือ รูปแบบการเรียนรู้ผ่านความร่วมมือ ช่วยเหลือ พุดคุย รับฟัง และเรียนรู้ซึ่งกันและกันของนักเรียนแบบกลุ่มย่อย ผ่านการวางแผนชั้นเรียนของครู ที่กระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีสิทธิในการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ โดยมีผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์และวางรากฐานการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง ไม่แบ่งแยก และเชื่อว่าว่าการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งครูและผู้บริหารช่วยกันสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน และ ร่วมกันสะท้อนคิด

2. ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) คือ ระบบกิจกรรมของครูที่มีการวางแผน และ ประชุมหารือร่วมกันกับเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร โดยใช้กระบวนการพัฒนาบทเรียน

ร่วมกัน สังเกตการสอนอย่างกัลยาณมิตร ร่วมกันสะท้อนคิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก และวิจัยสื่อการสอน โดยมีผู้บริหารส่งเสริมการปฏิรูปโรงเรียน สร้างระบบการเปิดชั้นเรียน และสร้างความสัมพันธ์แบบเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3. การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและคนในชุมชนท้องถิ่น (Parental and Community Involvement) คือ การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองหรือคนในชุมชนท้องถิ่น ในการวางแผนชั้นเรียนที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียน โดยผู้บริหารและครูร่วมกันสร้างระบบความสัมพันธ์แบบเรียนรู้ซึ่งกันและกันให้ผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินการจัดการเรียนการสอนที่เปิดกว้าง แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงระบบการพัฒนานักเรียน

การบริหารโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ กระบวนการสนับสนุนการสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามหลักวงจรคุณภาพ P-D-C-A (plan-do-check-act) ประกอบด้วย การวางแผน (plan) การดำเนินการ (do) การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (check) และ การนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (act) โดยมีแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตามขั้นตอนการบริหารความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ดังกล่าวทั้งในมิติของผู้บริหาร นักเรียน ครู และ ผู้ปกครองหรือชุมชนท้องถิ่น ของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทวมมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ประกอบด้วย 3 ระบบกิจกรรม ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมพลัง ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และ การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่น ซึ่ง **การวางแผน** หมายถึง การกำหนดนโยบาย กิจกรรม และ บทบาทในการสนับสนุนการสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ **การดำเนินการ** หมายถึง การปฏิบัติงานตามนโยบาย กิจกรรม หรือ บทบาทในการสนับสนุนให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน **การตรวจสอบผลการดำเนินงาน** หมายถึง การตรวจสอบผลการดำเนินงาน ด้วยการประเมิน สังเกต และศึกษาผลการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาให้โรงเรียนมีความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ**การนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา** หมายถึง การนำผลการสะท้อนคิดจากการดำเนินงานมาปรับปรุงและพัฒนาให้ส่งเสริมการสร้างโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ตามแนวคิด “โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้”โดยกรอบแนวคิดของงานวิจัยฉบับนี้ มีทั้งหมด 2 กรอบด้วยกัน ได้แก่ องค์ประกอบความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ หลักการบริหารตามหลักวงจรคุณภาพ PDCA โดยนำกรอบแนวคิดทั้ง 2 กรอบนี้มาสังเคราะห์เพื่อสร้างเครื่องมือในการวิจัย สำหรับกรอบแนวคิดองค์ประกอบความเป็นโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้เลือกระบบกิจกรรมของ (ซาโต มานาบุ, 2559) มาใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ เนื่องจาก

การทบทวนวรรณกรรมพบว่า กิจกรรม 3 ส่วนนี้จะสามารถเข้ามาอยู่ในกิจวัตรประจำวันของบุคลากรทุกคนได้ อย่างเป็นรูปธรรม อันได้แก่ 1) Collaborative Learning คือการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน 2) Professional Learning Community (PLC) คือชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ 3) Community involvement and Parental การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชน และ อีกหนึ่งกรอบที่สำคัญคือ หลักการบริหารตามหลักวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 1. Plan (P) การวางแผน 2. Do (D) การดำเนินการ 3. Check (C) การตรวจสอบผลการดำเนินงาน และ 4. Act (A) การนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา ผู้วิจัยได้เลือกหลักการบริหารตามหลักวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการสร้างเครื่องมือ เนื่องจาก รูปแบบการบริหารงานตามหลักวงจรคุณภาพนี้มีความสอดคล้องกับกระบวนการในการสร้างระบบ กิจกรรมที่ทำให้เกิดโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ อีกทั้ง โรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปลัมภ์” มีการใช้หลักการบริหารตามวงจรคุณภาพเดมมิง หรือ PDCA เข้ามาบริหารงานอยู่ภายในจึงทำให้ หลักการนี้ถูกนำมาใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะครูและผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปลัมภ์”

ผู้ให้ข้อมูล คือ ประชากรทั้งหมด ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปลัมภ์” ซึ่งเป็นผู้บริหาร ครูระดับชั้นอนุบาล , ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่1-ประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งสิ้นจำนวน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ตามแนวคิด “โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้” ของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปลัมภ์”

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานจนถึงปัจจุบัน และ ตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ตามแนวคิด “โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้” ของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปลัมภ์” เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับมาก ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อย และ ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารและวิเคราะห์ แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวคิดและเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ โดยมีการศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถาม แล้วกำหนดประเด็นและขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกับกรอบแนวคิดที่กำหนด และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาแบบสอบถามเบื้องต้นโดยมีผังโครงสร้างเครื่องมือวิจัย และได้ข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบโดยในแต่ละองค์ประกอบได้แบ่งข้อคำถามตามหลักวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (Collaborative Learning) รวม 18 ข้อ องค์ประกอบที่ 2 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) รวม 25 ข้อ และ องค์ประกอบที่ 3 การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชน (Parental and Community Involvement) รวม 11 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งสิ้น 54 ข้อ ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เรื่องการวิจัยและเรื่องโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบ มาคำนวณหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of item – objective congruence: IOC) เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552: 242) โดยเลือกข้อที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 เป็นต้นไป หลังจากนั้น ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและวัตถุประสงค์ (Index of item – objective congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 จากผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามจำนวน 54 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง (0.67 - 1.0) จำนวน 12 ข้อ และข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 35 ข้อ และมีข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง (0.00-0.33)จำนวน 7 ข้อ โดยที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะข้อแก้ไขของคำถาม และผู้วิจัยได้ปรับข้อคำถามตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแก้ไขเรียบร้อยแล้วจึงทำให้ ข้อคำถามดังกล่าว ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง (0.67 - 1.0) จำนวน 7 ข้อ รวมข้อคำถามที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรทั้งสิ้น 54 ข้อ ในส่วนของคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง (0.67 - 1.0) จำนวน 3 ข้อ ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งแบบสอบถามพร้อมส่งหนังสือขอความร่วมมือจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงรองผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางท่มมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” เพื่อขออนุญาตเข้าไปดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารและครู รวมทั้งสิ้น 25 ฉบับ

2. ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวนร้อยละ 100 แล้วนำมาคัดเลือกแบบสอบถามที่ตอบครบสมบูรณ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าร้อยละและการแจกแจงความถี่ โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 25 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 1 คน และครู จำนวน 24 คน

2. เพื่อสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ตามแนวคิด “โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้” ของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางหุ้มมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลของค่าเฉลี่ย

3. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจากสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ตามแนวคิด “โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้” ของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางหุ้มมาวาส “ศิริอุปถัมภ์”

ผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ตามแนวคิด “โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้” ของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางหุ้มมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนด้วยหลักวงจรคุณภาพ PDCA ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางหุ้มมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ในภาพรวม ด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุด ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.289$, S.D. = 0.039) รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการ (Do) ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.229$, S.D. = 0.057) ต่อมาคือ ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.221$, S.D. = 0.019) และด้านการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (Act) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.183$, S.D. = 0.021) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบรายด้านพบว่า ด้านการวางแผน (Plan) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุด คือองค์ประกอบที่ 3 การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชน ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.400$, S.D. = 0.913) ต่อมาคือ ด้านการดำเนินการ (Do) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุด คือองค์ประกอบที่ 1 การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.463$, S.D. = 0.884) ต่อมาคือ ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุด คือองค์ประกอบที่ 1 การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.520$, S.D. = 0.860) และต่อมาคือด้านการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (Act) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุด คือองค์ประกอบที่ 3 การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชน ตรงกับความเป็นจริงอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.220$, S.D. = 0.764)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนด้วยหลักวงจรคุณภาพ PDCA ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ในภาพรวม ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์ที่ควรจะเป็นสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.274$, S.D. = 0.089) รองลงมาคือด้านการวางแผน (Plan) ($\bar{X} = 4.264$, S.D. = 0.028) ต่อมาคือ ด้านการดำเนินการ (Do) ($\bar{X} = 4.250$, S.D. = 0.072) และด้านการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (Act) มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์ที่ควรจะเป็นต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.227$, S.D. = 0.032) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบรายด้าน พบว่าด้านการวางแผน (Plan) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด คือองค์ประกอบที่ 2 โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตรงกับสภาพพึงประสงค์ที่ควรจะเป็นในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.327$, S.D. = 0.746) ต่อมาคือด้านการดำเนินการ (Do) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด คือองค์ประกอบที่ 2 โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตรงกับสภาพพึงประสงค์ที่ควรจะเป็นในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.347$, S.D. = 0.733) ต่อมาคือด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด คือองค์ประกอบที่ 1 การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง ตรงกับสภาพพึงประสงค์ที่ควรจะเป็นในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.360$, S.D. = 0.747) และต่อมาคือด้านการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (Act) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพพึงประสงค์สูงที่สุด คือองค์ประกอบที่ 3 การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชน ตรงกับสภาพที่พึงประสงค์ที่ควรจะเป็นในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.280$, S.D. = 0.809)

ค่าดัชนี ความต้องการจำเป็นด้วยหลักวงจรคุณภาพ PDCA ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ด้านการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (Act)($PNI_{Modified} = 0.328$) รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) ($PNI_{Modified} = 0.327$) ด้านการดำเนินงาน (Do) ($PNI_{Modified} = 0.316$) และ ด้านการวางแผน (Plan) ($PNI_{Modified} = 0.296$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านการวางแผน (Plan) องค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่องค์ประกอบที่ 2 โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มีค่า ($PNI_{Modified} = 0.327$) ด้านการดำเนินการ (Do)องค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่องค์ประกอบที่ 3 การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชน($PNI_{Modified} = 0.403$) ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) องค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มีค่า ($PNI_{Modified} = 0.396$) และต่อมาคือด้านการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (Act) องค์ประกอบที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่องค์ประกอบที่ 2 โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มีค่า ($PNI_{Modified} = 0.345$)

อภิปรายผล

สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

1. จากผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” จากการพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (Act) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำสุด รองลงมาคือด้าน การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) ตามลำดับ และ มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (Act) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำสุด รองลงมาคือด้าน การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) ตามลำดับเช่นกัน

แสดงให้เห็นข้อเท็จจริงในการติดตามตรวจสอบ และ การประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่ยังขาดการกำหนดนโยบายในการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงาน (Check) และ การนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา(Act) ผ่านการสะท้อนคิดที่เป็นระบบ ถึงแม้ว่าในแผนพัฒนาการศึกษา 3 ปี (พ.ศ. 2558-2560) จะกำหนดแนวทางการประเมินผลการดำเนินงานของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนไว้ แต่ก็ยังขาดการติดตามตรวจสอบตามแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน จึงส่งผลให้ขาดการปรับปรุงและพัฒนาการจัดเรียนการสอนอย่างจริงจัง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยนุช เปี่ยมวิริยวงศ์ (2558) กล่าวว่า ในกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนผลักดันให้การบริหารโรงเรียนด้านงานวิชาการ งานบริหารบุคคล บริหารแผนงานและงบประมาณ การบริหารทั่วไป และผลการปฏิบัติงานตามภาระงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ตามแนวคิดของการบริหารจัดการทางการศึกษามุ่งพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะด้านสติปัญญาของนักเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ทันสมัย และจำเป็นอย่างมากสำหรับยุคปัจจุบัน รวมถึงการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถอย่างรอบด้าน คือ ต้องมีคุณลักษณะทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันจนถึงอนาคตข้างหน้า ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร จะมีการวางแผนกำหนดนโยบายการติดตามตรวจสอบ และสะท้อนคิดการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกับคณะครู อย่างเป็นกัลยาณมิตร

2. จากผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” จากการพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชน (Parental and Community Involvement) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด และมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด

อาจเนื่องมาจาก ในแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ยังขาดโครงการหรือกิจกรรมที่มีการส่งเสริมระบบการทำงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังไม่มีโครงการที่ให้ความรู้หรือทำความเข้าใจร่วมกับผู้ปกครองทางด้านการจัดการศึกษา หรือโครงการที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน จึงทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนขาดการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉริยา บุญมาสีบ, 2558 อ้างถึงใน กมลรัตน์ ก่อกาญจนวงษ์, 2550 ที่ได้แสดงทัศนะต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่า การที่ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ครู หรือ ผู้ปกครอง โดยนักเรียนจะได้รับพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้และประสบการณ์ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

มีประสิทธิภาพมากขึ้น และผู้ปกครองได้รับข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานมากขึ้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและโรงเรียนจะทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. จากผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ จากการพิจารณารายองค์ประกอบ เรื่องการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบนี้มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับต่ำที่สุด และน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม เมื่อนำรายข้อมาวิเคราะห์จะพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นเรื่อง ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมมือ พูดคุยกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายของตนเองนั้นประสบความสำเร็จ มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

องค์ประกอบเรื่องการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง ถือเป็นองค์ประกอบส่วนที่สำคัญอย่างมากในการดำเนินการตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตามที่ ซาโต มานาบุ, 2559 ได้ระบุว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังในห้องเรียน มีแก่นของการเรียนรู้ที่เกิดจากการร่วมมือและการพูดจาปฏิสัมพันธ์ พื้นฐานของการเรียนคือการร่วมมือระหว่างเพื่อนสนิทและครู และเป็นการเรียนรู้แบบกลุ่มเล็กจำนวนไม่เกิน 4 คน เพื่อเป็นการบังคับเด็กให้เรียนรู้อย่างเต็มที่ ครูจึงต้องวางแผนการเรียนรู้ของเด็กทุกคนเนื่องจากนักเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่ทุกฝ่ายจะต้องเร่งพัฒนาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มาซาอากิ ซาโต, 2561 การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รับฟังซึ่งกันและกัน ในขณะที่ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบนี้มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับต่ำที่สุด และน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม เมื่อนำรายข้อมาวิเคราะห์จะพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นเรื่อง ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมมือ พูดคุยกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายของตนเองนั้นประสบความสำเร็จ มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ซึ่งถือว่ายังไม่สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารจึงมีความสำคัญยิ่งในการที่สนับสนุนการทำงานของครูให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังทั้งโรงเรียน อันจะส่งผลไปถึงตัวนักเรียน ดังที่ พระมหาสมบรูณ์ สุทธิโม (ทองแก้ว) (2557) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการบริหารงานในสถานศึกษา การจัดการใดๆ จะสามารถดำเนินงานไปได้ดี มีประสิทธิภาพ ก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร และเมื่อโลกมีความเจริญก้าวหน้าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารและตัวผู้บริหารจะต้องมีศักยภาพในการบริหารให้ทันเหตุการณ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่าจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ไปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารและครูควรจัดให้มีโครงการ หรือกำหนดนโยบาย ที่สร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองหรือชุมชน ในรูปแบบต่างๆที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เพื่อมุ่งผลไปที่การพัฒนาให้นักเรียนร่วมกันของทั้งโรงเรียนและครอบครัว เนื่องจาก ผลการวิจัยรายองค์ประกอบพบว่า การเข้าร่วมเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชนมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด

2. ผู้บริหารควรพิจารณาแนวทางการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน อีกทั้งต้องดำเนินการอย่างจริงจังให้สอดคล้องกับนโยบายหรือกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนานักเรียนที่มีร่วมกัน โดยที่ครูก็ได้รับการพัฒนาทางวิชาชีพด้วยตามศักยภาพ เนื่องจากความต้องการจำเป็นรายด้าน ขั้นการนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงและพัฒนา (Act) มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้มีการจัดระบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในตัวนักเรียนอย่างจริงจังและเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมให้มากขึ้น โดยการกำหนดนโยบาย และแนวทางการปฏิบัติที่จะช่วยส่งเสริมความเป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยการบรรจุกิจกรรมต่างๆทั้งในรูปแบบโครงการ หรือ วิจัย ลงในแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองหรือชุมชนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันวางแผนและพัฒนาให้นักเรียนให้ได้รับสิทธิในการเรียนรู้ที่เต็มตามศักยภาพโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เนื่องจากองค์ประกอบด้าน การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังมีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด แต่เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างมากในการสร้างโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

4. ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจกับคณะครูตั้งแต่วิสัยทัศน์และปรัชญาของโรงเรียน ให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน มีเป้าประสงค์ในการพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพร่วมกัน เพื่อร่วมกันปฏิรูปโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ให้สอดคล้องและสามารถรับมือกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งเปิดใจในการเปิดชั้นเรียนเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและร่วมกันสะท้อนคิดผลการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา เนื่องจากองค์ประกอบด้าน โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า ข้อที่ผู้บริหารสร้างระบบการเปิดชั้นเรียนให้ครูมีการนำเสนอชั้นเรียนให้กับเพื่อนครูได้รับทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งนั้นมีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันน้อยที่สุด และมีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุดเป็นอันดับ 1

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองหรือชุมชน ในรูปแบบต่างๆที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เพื่อสร้างระบบกิจกรรมทางด้านการศึกษากภายในโรงเรียนเพิ่มเติม โดยรองรับการจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนมากขึ้น

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาครูที่ช่วยแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของครู เพื่อช่วยเหลือหรือเป็นการเพิ่มเติมความรู้ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยเฉพาะการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ซึ่งถือเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับการสร้างโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ครูมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองในเชิงวิชาชีพให้มีความเชี่ยวชาญและพร้อมรับมือกับทุกสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียน

3. ควรศึกษาแนวทางการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน และแนวทางการดำเนินการอย่างจริงจังที่มีความสอดคล้องกับนโยบายหรือกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ โดยให้ครู ได้รับการพัฒนาทางวิชาชีพด้วยตามศักยภาพ เพื่อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนานักเรียนที่มีร่วมกัน

4. ควรได้ศึกษาความต้องการจำเป็นของกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในตัวนักเรียนอย่างจริงจังและเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมให้มากขึ้น ที่จะช่วยส่งเสริมความเป็นโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่โดยเน้นความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองหรือชุมชนท้องถิ่น ในการร่วมกันวางแผน และพัฒนานักเรียนให้ได้รับสิทธิในการเรียนรู้ที่เต็มตามศักยภาพโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา.
- ชาโต มานาบุ. (2559). *การปฏิรูปโรงเรียน แนวความคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” กับการนำทฤษฎีมา ปฏิบัติจริง*. นนทบุรี: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- ดวงจันทร์ วรคามินและคณะ. (2559). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการ “การศึกษาความสามารถด้านการ คิดวิเคราะห์ และการมีจิตสาธารณะเพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียนไทย (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: กองทุนสนับสนุนการวิจัย. สืบค้นจาก <http://knowledgefarm.in.th/wp-content/uploads/2016/11/critical-thinking-and-civic-mindedness-on-thai-student.pdf>
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2559). *ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นโยบายด้าน การศึกษาของนายกรัฐมนตรี (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ปิยนุช เปี่ยมวิริยวงศ์. (2558). *การพัฒนากระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนให้ สอดคล้องกับมาตรฐานวิทยฐานะเพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักเรียน (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- โรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริอุปถัมภ์”. (2559). *ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปี การศึกษา 2559* (รายงานผลการประเมิน). ชลบุรี: โรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลางทুমมาวาส “ศิริ อุปถัมภ์”.
- พระมหาสมบุญ สุธมโม (ทองแก้ว). (2557). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. *วารสารครู ศาสตร์ปริทรรศน์*, 1(1), 89-102.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: ตาปลา.
- วิทยากร เชียงกุล. (2559). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษ ที่ 21 ได้อย่างไร*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558)ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนเทศบาล 2 วัดกลาง ทุมมาวาส “ศิริอุปถัมภ์” (รายงานการประเมิน). ชลบุรี: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

อัจฉริยา บุญมาสืบ (2558). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านวิชาการในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

Mulligan, D. G. (2016). *Teacher and School Administrator Perceptions of their Learning Community* (Doctoral Dissertation). Retrieved from <https://scholarworks.waldenu.edu/dissertations/2268/>

Sato, M., & Saito, E. (2012). Lesson study as an instrument for school reform A case of Japanese practices, *SAGE Journals*, 26(4), 181-186.